

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Rationes cur ex Ecclesiæ instituto Ordines dentur in Sabbato?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

ab opere seculari feriari, vsquedum affulgeret Sabbathum, hoc est longa quies aternitatis.

Et hæc ad Sabbathi notionem, cultumque faciunt, à quibus redeo ad sacros ordines, quaeroq; cur ij Sabbatho potius, quã alio quouis die conferantur.

Rationes cur ex Ecclesiæ instituto ordines
dentur in Sabbatho?

PRIMA RATIO.

Quies ab opere seruili.

IN oculis, in manibus est ratio, dies Sabbathi mysterio seruit: docet enim Clericum, cum primum ad ordines ascendit, debere ab opere seruili quiescere.

Quanam inquires ea sunt opera seruilia?

Non ea crede, quibus implicantur manus, & obruuntur humeri: sed potius ea quibus malè distinetur, & occupatur immortalis animus: ea inquam ad quæ trahimur impotenti tyrannide passionum nostrarum, de quibus Ambrosium audi facundè differentem.

Est, inquit, qui cum paucioribus præsit, pluribus Dominis, & grauioribus seruit; seruit enim proprijs passionibus, seruit cupiditatibus suis, quarum dominatum, nec nocte fugere potest, nec die, quia intra se Dominos habet, intra se seruitium patitur intolerabile.

*Ambros.
l. 2. Epist.*

Vt autem abeamus ab illo seruitio, ab illis Do-

K

minis,

74 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
minis, seu potius tyrannis, qui opera seruilia libera-
menti imponunt, monet ipsa dies Sabbathi, quæ
sui nominis etymologia quietem indicit; primum
à passionibus, earumque operibus, tum etiam à cu-
ris, nimiaque sollicitudine rerum huius sæculi, vi-
tæque mortalis, à qua vt discedamus, etiam vrget
Paulus, vas electionis, Gentium Doctor, *nemo, in-*
quit, militans Deo implicat se negotijs secularibus.

Ad Ti-
mot. 2. c.
2. v. 4.

Ea porrò sunt vitæ negotiationes, tractationes
vulgarium rerum, quæ ad victum, ad rem familia-
rem, ad commutabilia fortunæ bona pertinent,
vnde existit auaritiæ labes, aliæque animi cupidita-
tes inflammantur. Ijs sese implicare non debet, qui
Deo militat: miles enim, qui sub aliquo Principe
stipendia meret, nec mercaturam curat, nec agricul-
turam exercet, nec sese abijcit ad opificium, aliasque
domesticas curas. Imo nec de victu adeo laborat:

L. 14. In
exhort. ad
Castitatē.

nimirum ea cura penes est Duces, ac Principem:
militis est armis intédere, spectare prælia, victorias
meditari. Vnde & militibus olim vetitum fuisse
coniugium probat Tacitus, & suo æuo cœlibes
fuisse author est Tertullianus: ita nimirum fieri o-
portuit, ne qua familiæ cura distraheret, ne vxoris
aut prolium amor, à bello reuocaret. *Mens enim*
deuota prælijs non debet alijs cogitationibus occupa-
ri, inquit Cassiodorus.

L. 1. Var.
Ep. 7.

Quod si eos qui mundo, terrisque militant, à re-
bus

bus sæcularibus pœnitus abstinere necessum est: multò magis hi, qui cœlo merent atque æternitati, rebus inanibus contemptis, abiectaque cura sæcularium, sacris tantum operari, & amore Numinis curare cœlestia, proculque à terrenis recedere debent. Ad eos enim spectat illud Isaïæ. *Recedite, recedite, exite inde, pollutum nolite tangere: exite de medio eius, mundamini qui fertis vasa Domini.* Isa. 52. v. 11.

Vasa Domini ferunt, inquit D. Gregorius, *qui proximorum animas ad æterna perducendas in sua conuersationis fide suscipiunt. Apud semetipsos ergo quantum debeant mundari, conspiciant, qui ad æternitatis templum vasa viuientia in sinu propriae spon-* D. Greg. 2. p. Pa- stor c. 2. *sionis portant.*

Quod si forte ab illo secessu, & negotiorum sæcularium turba, quæ verè animos inquinat, & pollut (quis enim vt aureo ore Chrysologus. *Per vitiorum gurgites impollutus incedit? quis carnis negotia, vitæ causas, actus mundi sine querela per agit?*) si te, inquam, ab illo secessu, ab illa quiete, & ordinationis tuæ Sabbatho auocat importuna amicorum turba, si aliqua sanguinis communio, & vt videtur necessitudo quedam, dic age cum Romano sapiente. *Non vaco ad istas ineptias, ingens negotium in manibus est.* Seneca Ep. 49. *Negotium dico Cœli, salutis, æternitatis, & immortalis Dei.*

Quod si sapientis illius voces, & propè Christia-

na oracula, amici, parentesque plus æquo importu-
ni non audiant, sponsam appella, & de cœlesti sede
euoca. Audient heroinam illam diuinam exutam
omni rerum abiectarum colluue: exaggerabit il-
la, atque opponet animi sui, tuique votum, dicet-

Cant. 5. *que: expoliaui me tunica mea, quomodo induar illa?*
v. 3. *laui pedes meos, quomodo inquinabo illos?*

Hæ sunt voces, iustaque excusatio, quam præ-
textit sponsa, id est, mens Deo, & sacris aris deuota.
Expoliaui me tunica mea, ea inquam, quam à primis
Gen. 3. parentibus Adamo, & Eua acceperam. Fecerat illis
Deus tunicas pelliceas, & induerat eos. Meritò pel-
liceas esse oportuit, & mortuorum animantium
exuias, vt quia à peccato mortui, & bestiarum in-
star ad pastum abijci, & huius æui mortalis curis
vacare debuerunt, easque vna cum tunica pellicea,
cum vestibis mortalitatis erant in posteros emissu-
ri. Verum eas fœlici forte exiit sponsa, exiit ani-
mus Deo sacer, ideòque cum illa è lectulo quietis
suæ, ac Sabbathi: iterum ingeminat illud. *Expoliaui*
me tunica mea, quomodo induar illa; laui pedes meos,
(affectus, inquam, & abiecti animi propensiones)
quomodo inquinabo illos? quomodo ad pristinas for-
des, ad amorem vilium rerum, tractationemque re-
dibo; ab ijs iam inde piè, ac beatè spoliatus, & vin-
diq̄ue lotus, per me, per superos, redibo nunquam,
nunquam abiecta tunica induar, nunquam lotos
pedes

pedes inquinabo. Hæc decreta magnæ mentis, hæc quies, hic Sabbathismus.

SECUNDA RATIO.

Quies, & secessus spiritalis.

Alterum ad quod nos tacitè vocat Sabbathum ordinationis nostræ, est otium spiritale, secessus opportunus, & pia dierum aliquot solitudo, ad quam etiam nos ipsa natura, ratio, necessitas, maiorum exempla allicere videntur.

Naturam ipsam eò propendere euincit illud, quod etiam illam amarint Ethnici.

Romanus Orator Tullius non existimauit eum esse liberum, qui huic otio non vacaret, *mibi*, inquit, *is liber esse non videtur, qui non aliquando* 2. de Orat. *nihil agit.* Eam porrò libertatem vt assequeretur in Tusculanum suum secedere solitus; vt qui Romæ Reipublicæ fuerat, in suo Tusculo suus esset: ita enim scripsit olim. *Moror in Tusculano meo semiliber.* Nimirum à Reipublicæ curis, ab æstu negotiorum, aliquid de natua libertate quodammodo decesserat, quod ab illo secessu accedebat.

Ciceronem imitatus Seneca de seipso ita loquitur. *In hoc secessu me recondidi, & fores clausi, vt* Ep. 81. *prodesse pluribus possem, nullus nisi per otium dies exit, partem noctium studijs vendico, non vaco somno; sed succumbo, & oculos vigilia fatigatos, cadentesque*

78 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
*tesque in opere detineo. Seceſſi non tantum ab homi-
nibus; ſed etiam à rebus, & primum à meis. Poſtero-
rum negotium ago, illis aliqua, quæ poſſent prodeſſe
conſcribo.*

Ea Senecæ fuit ſeceſſus illius ratio, vt poſtero-
rum negotium ageret, vt aliqua conſcriberet, quæ
poſſent prodeſſe, nobis autem alia longè, potiorque
cauſa, non enim poſteriorum, aut temporis huius
negotium agimus: ſed noſtrum, ſed æternitatis, nec
ea meditamur, aut ſcribimus, quæ alijs, ſed quæ no-
bis ſeros in annos prodeſſe poſſunt. Quæ verò ſint
ea diſce ex S. Paulino Epistoſa ad Seuerum ſibi fa-
miliarem, quæ ita habet.

Ep. I. *A fori ſtrepitu remotus, ruris otium & Eccleſiæ
cultum placita in ſecretis domeſticis tranquillitate
celebraui, vt paulatim ſeducto à ſecularibus turbis
animo, præceptiſque cœleſtibus accommodato, pro-
cliuius ad contemptum mundi, comitatumque Chriſti,
iam quaſi de finitima huic propoſito via demigrave-
rim. Hæc ſibi ſeceſſus illius commoda propoſuit
vir ſanctus. Primum fuit Eccleſiæ cultus, dum enim
pijs exercitationibus excolitur Præſulum animus,
& Eccleſiam ipſam in præcipuis ſuis membris ex-
colieſt neceſſe.*

Alterum fuit inſignis animi tranquillitas, vt
enim aduerſo ventorum impete turbantur maria,
ijsque tacentibus ſubſidunt, & conquieſcunt. Ita
animus

animus insolente illo negotiorum, forique strepitu concutitur, atque agitur, eoque sedato, sibi, & tranquillitati redditur; itaque pacato mentis sinu cœlestia præcepta mollius, ac foelicius excipit, & ad contemptum mundi, Christi que comitatum excitatur.

Eandem secessus illius causam habuit, attulitque D. Hieronymus Epistola ad Celantiam. *Ita habet* 14.
to, inquit, solitudinem domus, ut aliquam tamen vacationem animæ tribuas. Eligatur tibi opportunus, & aliquantulum à familiæ strepitu opportunus locus, in quem tu velut in portum quasi ex multa tempestate curarum te recipias, & excitatos foris cogitationum fluctus, secreti tranquillitate componas. Tantum ibi sit diuinæ lectionis studium, tam crebræ orationum vices, tam firma, & pressa de futuris cogitatio, ut omnes reliqui temporis occupationes facile hac vacatione compenses. Nec hoc ideo dicimus, quo te retrahamus à tuis, imo id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris qualem tuis præbere te debeas. Hactenus D. Hieronymus, cum quo sentiunt alij SS. Patres, qui ut hunc secessum, otiumque liberæ mentis amarunt: ita & de eo locuti magnificè; ut non solum exemplo inuitarent, sed etiam verbo.

D. Gregorius Nazianzenus, qui sepius ita secedere solitus, ut seipsum inspiceret, atque exploraret, illam solitariae mentis exercitationem appellat. *In* 29.
morbis animi medicinam.

S. Aper 29.

S. Aper Tullensis Episcopus, *familiare secretum tacitiruris*, quod etiã ipse pia consuetudine petebat.

D. Paulinus sui æui miraculum, altiõre verbo vsus *Cœlestem officinam* vocitabat. Rogatus autem quid in ea officina cudi debeat, respondet. *Instructioni sanctæ vacare, & intendere studijs spiritalibus. Verbo vno formare in se Christum.*

D. Leo non à tiara Pontificia tantum, sed à doctrina & vitæ sanctimonia magnus, solitudinem illam inscribere solebat. *Aulam mentis, in qua (mens) diuinæ vacet sapientiæ, & omni strepitu terrenarum silente curarum in meditationibus sanctis, delicijs lætetur æternis.*

S. Leo
Ser. 8. de
Ieiunio.

C. 58. v.
13.

Isaias in diuinis scripturarum oraculis, otium illud dixit esse Sabbathum delicatum: Ad illud te vocat, imò cogit illa dies qua primum sacris insignitus es honoribus; fuit illa Sabbathum, quod vel solo nomine te quietis illius admoneat.

Erit illa quies, *animi medicina*, vt enim corpus ipsum lapsu ætatis, ac temporis vitium contrahit, noxiosque humores, quos arte medica, opportunisque pharmacis euacuari necessum est: ita & animus cupiditatum suarum ignibus; seu febribus æstuat, vitiumque patitur.

Ei porrò remedio erit illa ipsa exercitatio, quam propono, ne eam respue, neve te ab animi robore & valetudine Nazianzeno firmiorem crede, vsus
ille

ille hac medicina, & tu utere: erit etiam illa pro secreto familiari, quo arcana mentis iam sparsa colligas, & ad seipsa reuoces. Erit *officina cœlestis*, in qua singas, & excudas scutum fidei, galeam salutis, gladium spiritus, quo & hostem petas, & omnia eius tela, vel eludas, vel frangas. Erit *officina cœlestis*, in qua ardeat, atque æstuet ignis diuini amoris, à quo deinde Christum in teipso efformes, qui forte à liberiore vita, geluque rigidi pectoris malè fuerat deformatus. Erit *aula mentis* in qua libero pede, liberis, inquam, affectibus ambules, & Deo plenius delectijs fruaris æternis. Erit denique *Sabbathum delicatum*, in quo parentur escæ, coquatur panis, in cuius fortitudine ascendas, non dico vsque ad montem Dei Oreb, sed ad cœlum vsque, ad sedem gloriæ, thronum beatitudinis, Sabbathum æternitatis.

TERTIA RATIO.

Sabbathismus, seu annua veneratio primæ consecrationis.

IAm inde à prima huius vniuersi molitione benedixit Deus diei septimo, id est Sabbatho, eumque sanctificauit, id est festum, ac solennem Adamo, posterisque esse voluit, vt sic in ætates longè consequentes abiret memoria creationis, quæ etiam omnino decet diem illum quo primum per manus Pontificias inaugurati sumus: ex vero enim in illa

L

die.

die abijmus in *nouam in Christo creaturam*, vt discretè inculcat Paulus, & ipsa loquendi ratio, iam inde à primis sæculis, à sacris historiographis vsurpari solita. Vbi enim recensent illi gesta summorum Pontificum, vbi sacras Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum ordinationes: vulgò vtuntur hac voce; *creauit* Episcopos per diuersa loca tot, *Creauit* tot Presbyteros, Diaconos, vt hac loquendi formula insinuent eos ex illo die quodammodo creatos, & recreatos esse, atque omninò in nouam transiisse creaturam. Quod si ita est, dies ille benedictus, sacer, ac festiuus esse debet, annuaque solennitate recolendus, ne vnquam tanti beneficij memoria ex animo dilabatur. Et certè iam inde à primis annis is videtur fuisse tener, & lacteus sensus pietatis, quo sacrati mystæ, & diem illum sedulò colere, & se ad omnem muneris sui partem instaurare.

Appello prima Ecclesiæ lumina, augustaque nomina, quibus diem illum albo, fœlicique calculo notauerunt Sancti Patres. Græci enim dixerunt ἑορτήν, id est, festum, Latini *diem natalem*. Leo magnus, *Natalitium diem*, & *annua festa Pastoris*. S. Ambrosius *natalem Sacerdotij*. S. Augustinus *diem solennem Episcopatus: diem anniuersarium ordinationis*. Gregorius Turonensis *solennitatem natalitij*. Hilarius Papa *natalis festiuitatem*. Petrus Chrysologus *festa natalitia*.

Censabant

84 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gusta quadam illius ordinis maiestate commouit.

L. 12. c.
45.

Nicephorus grauis auctor scribit Theotimum
Scythiæ Episcopum à virtute, & mirifica dignitatis
amplitudine in ea fuisse opinione, vt passim ab
Hunnis appellaretur *Deus Romanorum*.

Imo iam inde ab exordijs mundi inualuit ea ap-
pellatio, vt Sacerdos Deus diceretur. Clemens Ro-
manus ex Apostolica traditione refert iustum Seth
vocatum esse Deum quod religione præstaret, &
primus Sacerdotio fungeretur: primus enim cœpit
inuocare nomen Domini, adeoque primus Sacer-
dos, primus in terris Deus.

Ex quibus omnibus id tantum confici velim,
diem ordinationis, diem Sacerdotij natalem esse: in
ea quippè desijsti quodammodo esse quod eras, &
esse cœpisti quod non eras: factus enim, vt cum
2. Cor. 5.
v. 17. Apostolo loquar. *In Christo noua creatura, vetera
transierunt, ecce facta sunt omnia noua.*

Ea porro nouitas, is diuinorum natalium splen-
dor facit vt eum diem æstimemus nobis verè fuisse
sabbathum, id est sacrum, festum, solennem, cui vt
olim sabbatho benedixit Deus, & quem omnino
sanctificauit.

Vt autem ea Dei benedictio, & ab illa ducta
sanctitas duret in seros annos, imo excitetur, &
augeatur magis, visum est eum diem anniuersaria
deuotione recolere, vt si fortè lapsu temporis ali-
quid

quid de prima illa sanctitate exciderit, reparetur.

Eam rationem affert D. Paulus ad Timotheum, quem in hunc modum inuitat. *Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.*

Sicut sopitus ignis, & sub obscuro cinere latens sensim imminuitur, atque interit: ita igneus ardor, feruorque entheus, qui in die ordinationis excitatus fuerat, facile tegitur multo temporis cinere, à quo nisi suscitetur, obruitur, & omninò perit.

Suscitatur autem annua illa deuotione, & grata primi illius sabbathi memoria.

Ad eam antiqui Patres tria olim contulisse leguntur, quæ R. P. Ludouicus Cresollius in suo *Mytagogo*, ea qua cætera solet dicendi copia, fusius explicat: ego paucis attingo.

Primum enim, qui natalitia celebrabat sua, diuinis sacris operabatur, & tanquam nouus Aaron in sancta veniens, non quidem fulgentibus in gemmis inscripta Tribuum nomina: sed religioso in pectore admissa populi Christiani vota deferebat.

Tum sacram è pulpito habebat concionem, in qua diserta lingua, accenso spiritu de Sacerdotij præstantia, de muneris sibi impositi magnitudine, de Ecclesiæ dignitate multis differebat.

Tum denique re diuina perfecta, & votis ritè, pieque solutis, inibat conuiuium, quod non tam

86 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
effusa vini copia, & varius ciborum apparatus,
quam liberalis, & innocua modestia condiebat. Id
epulum, & quæ ex eo fluebat honestissima, ac suaui
reliquæ diei hilaritas, à D. Chryfologo nominatur
Sacerdotum gaudia. A D. Leone *communis lætitia*
appellatur: ita ad omnes omninò fideles illius diei
festiuitas emanabat. Vt ab illis ad te etiam deriuari
patiaris, vrget ipsa dies sabbathi, quæ te primum Sa-
cerdotem, nouamque in Christo creaturam vidit,
suscepit, amauit.

CAPVT V.

De Sacramento Ordinis.

IN hoc argumento duo mihi tractanda propo-
sui. Primum sitne in Ecclesia verum ordinis Sa-
cramentum? tum quis ordinum numerus, & quæ
numeri ratio?

§. PRIMVS.

*Sitne in Ecclesia verum Ordinis Sa-
cramentum?*

In Lib. de
Cap. Ba-
byl. c. de
Ordine.

LVtherus, qui ab ordine suo transfuga discesse-
rat, & in immanè chaos, confusionemque
perditæ mentis totus excesserat; insolenti, temera-
rioque ausu negauit ordinem inter Ecclesiæ Sacra-
menta reponi oportere.

Calvinus